

– пошук та підтримка нових технологій та засобів реалізації підтримки малого підприємництва. Це повною мірою стосується механізму, інструментів та методів бізнес-інкубування [4].

Для забезпечення впливу місцевої влади на розвиток інноваційних процесів в деяких регіонах України обласними державними адміністраціями вже розроблено та затверджено регіональні інноваційні програми, реалізація яких мала створити підґрунтя для активізації інноваційної діяльності, створення інноваційної, науково-виробничої інфраструктури, забезпечення інтеграції освіти, науково-технічної сфери та виробництва.

Підводячи підсумки огляду зовнішніх умови активізації діяльності як складової підтримки малого підприємництва, можна зазначити, що державна і регіональна політика, повинна стати частиною загальної Концепції державної політики розвитку малого підприємництва і Концепції державної регіональної політики.

Література

1. Уелборн Р. Деловые партнерства: как преуспеть в совместном бизнесе / Р. Уелборн; [Пер. с англ.]. – М.: Вершина, 2004. – 327 с.
2. Филиппова С.В. Модель оценки потенциального партнера машиностроительного предприятия по разработке инноваций: Мат. наук.-практ. конф. [“Потенціал підприємництва в парадигмі сталого розвитку регіонів України”], (Україна, Одеса, 11-12 жовтня 2012 року) / С.В. Филиппова, Ван Тао. – Одеса: “Інтерпрінт”, 2012. – С. 127-128.
3. Бельтюков Е.А. Экономика и организация совместных предприятий: [моногр.] / Е.А. Бельтюков, М.М. Окс – Одесса: ОНПУ, 2011. – 345 с.
4. Садеков А.А. Стратегічне управління підприємством: [навч. посіб.] / А.А. Садеков, О.Ю. Гусева. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2010. – 414 с.

Бібіко А., студентка, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград
Малаховський Ю.В., к.е.н., доцент, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В МАЛОМУ БІЗНЕСІ

На сучасному етапі розвиток малого бізнесу є одним з пріоритетних напрямів економічної політики держави, а також вагомим чинником повноцінного функціонування ринкових економічних систем, тому зростає й актуалізується його місце в теорії економічного пізнання в тих чи інших проявах як об'єкта наукового дослідження. Для більшості вітчизняних малих підприємств головною проблемою стала нестача необхідного обсягу фінансового забезпечення, що істотно позначається на ефективності їх господарювання. Разом з цим, низька забезпеченість малих підприємств фінансовими ресурсами супроводжується низьким рівнем їх використання, саме тому, подальший розвиток малого бізнесу в Україні та спрямування його діяльності на забезпечення фінансової стабільності держави потребує вирішення проблеми дефіциту фінансових ресурсів.

Важливі положення щодо фінансового менеджменту в малому бізнесі містяться у наукових працях українських вчених, насамперед Л. Буряка, З. Варналія, Л. Воротіної та інших. Дослідженню особливостей фінансового управління в малому бізнесі присвячені дослідження зарубіжних вчених, серед яких: П. Уілсон, К. Ховард, Д. Штайнхофф, Д. Берджес, які розглядають у своїх роботах мале підприємництво як форму організації, що накладає особливий відбиток не стільки на склад та структуру фінансових ресурсів, як на процес управління ними.

Основний напрямок дослідження є визначення особливостей управління фінансовими ресурсами малих підприємств.

Управління полягає в ефективному використанні фінансового механізму для досягнення стратегічних і тактичних цілей виробництва. Відповідно до філософського тлумачення процесу як послідовної зміни стану об'єкта можливо зробити висновок, що процес управління фінансами підприємства – це послідовна зміна функцій, за допомогою яких суб'єкт фінансового управління (фінансова служба підприємства) впливає на об'єкт – фінансові потоки з метою їх оптимізації та отримання кінцевого результату виробництва (чистого прибутку).

Багато авторів дотримуються точки зору, що основною метою фінансового менеджменту є забезпечення максимізації добробуту власників підприємства у поточному та перспективному періоді, яке знаходить відображення у підвищенні його ринкової вартості [1, 2]. Реалізація цієї мети, на думку прихильників такого підходу, забезпечує тривалий безкризовий розвиток підприємства і поступове розширення обсягу його господарської діяльності. Така мета відображає сукупність таких факторів, як час, доходність, ризик, вартість використаних ресурсів. Ще одна мета фінансового менеджменту малого бізнесу – це ефективне управління оборотним капіталом, а саме запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими коштами, що дозволить підприємству мати достатню кількість ліквідних коштів і робить його платоспроможним.

Слід відмітити, що вище визначення мети більш відповідає великим підприємствам. Так мале підприємство, як правило, не завжди переслідує мету максимізації прибутку, оскільки іноді керівникові-власникові невеликого підприємства досить певної норми прибутку, необхідної для того, щоб забезпечити собі певний рівень життя, й не вимагає додаткових зусиль, у цьому випадку, паралельною метою є збереження незалежності.

Дж. Ван Хорн [3, с.762-763] вважає, що малі підприємства умовно можна розділити на два типи: малі компанії з орієнтацією на розширення і типові малі фірми.

Мале підприємство з орієнтацією на розширення по своїй суті відрізняється від типового малого підприємства, що завжди залишається малим. Завдання малої фірми з орієнтацією на розширення – здійснювати його найефективнішим способом, оскільки зростання темпів росту вимагає прийому більшої кількості нових працівників. Це збільшення числа співробітників вимагає розробки нових методів управління, в тому числі і в галузі фінансового менеджменту.

Фінансовий менеджмент типового малого підприємства істотно відрізняється від управління фінансами великого підприємства або малого, але

орієнтованого на розширення. Типові малі підприємства не можуть емітувати звичайні акції – весь капітал формується за рахунок власників, а також прибутків від бізнесу. Дефіцит коштів істотно обмежує плани керівництва, націлені на розширення. Типове мале підприємство, як правило, досить активно здійснює управління оборотним капіталом. Основним завданням при цьому стає вмiле планування грошових потокiв.

В умовах переходу до ринкової економіки ефективний розвиток малого бізнесу є однією із складових успіху економічних реформ. Набутий власний досвід, позитивні результати розвитку малого підприємництва в країнах, які пройшли етап реформування економічних систем, свідчать про те, що мале підприємництво є одним із засобів усунення диспропорцій на товарних ринках, створення додаткових робочих місць, активізації інноваційних процесів, розвитку конкуренції.

Отже, фінансовий менеджмент у малому бізнесі має такі особливості, що відрізняють його від великого:

- залежність від внутрішніх джерел фінансування і слабка організація довгострокового планування, що зумовлена незначною чисельністю працюючих і низьким рівнем їхньої спеціалізації;

- більшість власників малих підприємств відчують дефіцит широкого діапазону навичок, за допомогою яких вони повинні точно аналізувати ринок і стрімко маневрувати своїми обмеженими ресурсами, щоб максимізувати швидкість і гнучкість випуску продукції;

- залежність потенціалу росту малих підприємств від кваліфікації їхнього управлінського персоналу [4].

Для малих підприємств практично завжди є актуальною проблема дефіциту ресурсів через складність доступу малих підприємств на фінансовий і грошовий ринки (емісія акцій у більшості випадків неможлива; кредити дорогі, або недоступні через ризиковане фінансове становище підприємства і відсутність кредитної історії).

Малі підприємства частіше від інших використовують неофіційні методи управління, обходячи складне планування і методи управління, необхідні для належного обґрунтування рішень. На малих підприємствах, де існує планування та управління на основі визначених методів, вони зазвичай охоплюють короткі терміни часу, є неофіційними, нерегулярними і невичерпними.

Управління фінансовими ресурсами вітчизняних малих підприємств має ряд особливостей: кваліфікаційний бар'єр суб'єктів малого підприємництва; обмеженість ресурсів і залежність від внутрішніх джерел фінансування; простота організаційно-фінансової структури підприємства і, у деяких випадках, елементарність здійснюваних операцій.

На підставі дослідження управління фінансовими ресурсами малих підприємств (у першу чергу західних фахівців, внаслідок того, що їхня дослідницька діяльність у цій сфері найактивніша) можна зробити висновок про те, що створення на малому підприємстві зрозумілої й логічної схеми організації даного процесу, що припускає підвищення ефективності використання ресурсів за рахунок мобілізації внутрішніх резервів є реальним чинником підвищення ефективності його фінансово-господарської діяльності.

Проте більшість принципів управління фінансовими ресурсами великих підприємств можуть бути застосовані до малого бізнесу, але з іншими акцентами.

Фінансовий менеджмент малого підприємства складний та багатогранний процес, метою якого є збільшення обсягів фінансових ресурсів. Основним завданням фінансового менеджера є формування, розподіл і використання фінансових ресурсів з метою забезпечення безперервного процесу виробництва. Фінансовий менеджмент малих підприємств передбачає насамперед, ефективне управління оборотним капіталом, а саме: грошовими коштами на основі використання теорій грошових потоків, вартості грошових ресурсів, підприємницького і фінансового ризику, управління дебіторською заборгованістю з використанням сучасних форм рефінансування дебіторської заборгованості, управління запасами.

Література

1. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент / І.О. Бланк. – К.: Ельга, 2008. – 724 с.
2. Бригхем Ю. Финансовый менеджмент: Полный курс: в 2-х т. / Пер. с англ. Под ред. В.В. Ковалева [Текст] / Бригхем Ю., Гапенски Л. СПб. Экономическая школа, 1997. Т.1. – 497 с., Т.2. – 669 с.
3. Ван Хорн Дж.К. Основы управления финансами: Пер. с англ. / Гл. ред. серии Я.В.Соколов. – М.:Финансы и статистика, 1999. – 800 с.
4. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб./ За ред. Г.Г. Кірейцева. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Центр навч. літ., 2004. – 531 с.

Боденчук Л.Б., здобувач, Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса
Філіппова С.В., д.е.н., проф., Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

СКЛАДОВІ ПОТЕНЦІАЛУ ТА ПОТЕНЦІАЛОУТВОРЮЮЧІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНО-АКТИВНИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Інноваційний потенціал інноваційно-активного промислового підприємства (ІАПП) залежить від специфіки та масштабів його діяльності, а рівень розвитку визначає реальні інноваційні можливості, сприйнятливість до нововведень та інноваційну активність.

Потенціал характеризується ресурсом інноваційної діяльності, який охоплює: кадровий склад (чисельність, структура, кваліфікація тощо); матеріально-технічну базу (матеріали, обладнання тощо); фінанси (державні, місцеві, венчурний капітал тощо); наукову інформацію; сучасні форми організації й управління інноваційною діяльністю; наукові школи; інтелектуальну власність [1].

Основні складові інноваційного потенціалу це – матеріальний потенціал та інтелектуальний потенціал.

Інтелектуальний потенціал промислового підприємства формується “нематеріальними” ресурсами – ідеями, кваліфікацією персоналу, стратегічним сполученням ключових процесів з обробки інформації [2, 3].